

საქართველოს

დამოუკიდებლობა

№ 2

№ 2

რედაქციის დროებითი მისამართი:

60, rue Dombasle, Paris (15) Mr R. Gabachvili.

L'INDÉPENDANCE GÉORGIENNE

ორგანო „ქართული დემოკრატიული პოლიტიკური ცენტრისა უცხოეთში“.

სამარცხინო აპტი

ქართველი ემიგრაციის ორი წლის დასრულება მცდელობა ეროვნული მთლიანობის აღსადგენად მარცხით დასრულდა. სანამ „ქართული ეროვნული ცენტრი“ დაარსდებოდა, ჩვენმა ნაციონალურმა წრეებმა უდიდესი მსხვერპლი გაიღეს, რომ შესაძლებელი გამხდარიყო აღნიშნული ცხოვრება. მიუხედავად „მთავრობის“ ცოდვისა წარსულში, არ გვინდოდა ეროვნული ღირსების შელახვა, და რაც არ უნდა ფიქტიური ყოფილიყო მათი წარმომადგენლობა, ვეცადეთ არც ისინი ყოფილიყვნენ გარიყულნი საერთო ბრძოლიდან. ეს არ მოხერხდა. ერთი ნაწილი მის გარეშე დარჩა. შემდეგშიც ჩვენი ყველაფერი ვქმენით, ჩვენი მენშევიკების ქრთი ნაწილი, რომელიც აშკარად მიიღობდა რუსებთან კავშირისაკენ, აგვეცდინა ამ სამარცხინო გზიდან და მათი ძალაც ეროვნულ ჩარჩოებში ჩაგვეყენებინა. მაგრამ ამ ხალხის სულიერმა და ცემამ სძლია საღ აზრსა და პატრიოტიზმს. არა მარტო თვითონ გადაიჩნეხნენ მტრის წუმბეში, თან გადაიყვანეს მენშევიკების ნაწილიც, რომელსაც მეთაურობენ ჩვენი ყოფილი ეროვნული მთავრობის წევრნი ბ.ბ. ნ. ჟორდანიასა და ი. გეგეჭკორი და რომელნიც აქამდე ქვეყანას აყრუებდნენ, რომ ისინი ქრის მიერ წარმოგზავნილ მთავრობას წარმოადგენენ და ისინი იცავენ შეუღალავად წმინდა ეროვნულ ინტერესებს.

უკანასკნელ ხანებში ევროპაში გაჩნდა ერთი ამერიკული კომიტეტის წარმომადგენელი რუსის შთამომავლობით, ბ. ღონ-ლევინი, რომლის მიზანი იყო შეკავშირება რუსების მიერ დაპყრობილ ერთა ემიგრაციებისა რუსის ემიგრაციასთან და შექმნა ერთი საერთო ფრონტი ბოლშევიკების წინააღმდეგ (იხ. აქვე ბ. ღონ-ლევინის ინტერვიუ). რაც პირდაპირ უბასუბებს წმიდა რუსულ ინტერესებს და უთიშება ეროვნული ბრძოლის ხასიათს. ამ მოლაპარაკებაში აღმოჩნდა ნივთიერი დაპირებაც და ამან საბოლოოდ გამოარკვია მენშევიკების პოზიცია. ამ დაპირებამ ორი ერთი მეორის წინააღმდეგ სასიკვდილოდ დაპირისპირებული ჯგუფი შეაერთა ეროვნული ღირსების შელახვის ხარჯზედ. ამ ფაქტით ნაციონალური პოლიტიკის მეთაურნი: ყოფილია - გეგეჭკორი და აჩუბანი რუსთაში არსენიძე - ცინცაძე. მათვე აცხადებს ეს ზოგიერთი არამეცნიერ ნაციონალისტები და ყველამ ერთად კერძონის თავი კალთაში ჩაუღეს.

ყველა ეს დაწესებულებით რომ გამოვარკვეეთ, ქართველი საზოგადოება სპეციალური ფორცლითაც გადაფრთხილეთ, რათა არ წამოგვებოდა ამ სამარცხინო მახეს. მენშევიკებმა ეს ქორად გამოაცხადეს და ხალხს არწმუნებდნენ პრესით თუ სიტყვით, რომ ჩვენ ხალხს ვატყუებდით და რომ არავითარ ამის მაგასი არ ასრებოდა. ამით მოატყუილეს ერთი ნაწილი პარტიის ქართველები, მიიწვიეს კრებსა და იქ შეითიხნენ რაღაც „ეროვნული საბჭო“, რომელიც უნდა გაეწია მოციქულობა რუსებთან შეუღლებად. ცხადია, ეს ფაქტი აღნიშნულ ქრებაზედაც დაუმალეს ხალხს, სადაც დიდი უმრავლესობა

წინააღმდეგი იყო რუსებთან ყოველგვარი კავშირისა.

მაგრამ სიტუაციამ ყველასათვის აშკარა გახდა. ამა წლის 7 ნოემბერს ლევინი-კეჩუცის მეთაურობით უისბადენში მოწვეულ იქნა ე. წ. რუსეთის ხალხთა და თვით რუსეთის დემოკრატიულ ორგანიზაციათა წარმომადგენლობა სათათბიროდ.

ამ თათბირის ანგარიშები უკვე გამოქვეყნდა რუსულ და ქართულ პრესაში და აქედან ყველას შეუძლია თავისი საკუთარი თვალის ნახოს ყველაფერი (იხ. „რუს სკაია მისი“ 14 ნოემბერი 1951 წ. და „ბიულეტენი“ № 1).

ვინ დაესწრო ამ კრებას? ორმოც მილიონიან უკრაინის ემიგრაციას ერთი მოლაპარაკებელიც არ აღმოაჩნდა რომ იქ გამოცხადებულიყო და უკრაინის სახელით ელაპარაკა. სომხეთის წარმომადგენლები, რომელთა მთავარ და ერთად ერთ ძალას წარმოადგენს დაშინებული პარტი, იქ მოვიდნენ მხოლოდ თათბირის შემდეგ და განაცხადეს, რომ ისინი არ მოსულან ჩამოშლილ მონაწილეობისათვის, არამედ უბრალო მეთაურობისთვის. აღდგენილ მეთაურმა ბ. ჩაპუჩაშვილმა პირით საპტიკი პროტესტი განაცხადა. ასეთსავე პროტესტს აცხადებს ქართული ემიგრაციის ეროვნული ცენტრი და ჩრდილო კავკასიის მთიელები. ასეთ პირობებში რუსებმა მოახერხეს და მოახეს ნივთიერი გრძობებით ამოძრავებელი თითო-ორი პირი ზოგიერთი ემიგრაციებისა და ასე შეცდგის თათბირი, რომელსაც აირჩია თავისი კომიტეტი მომავალი ორგანიზაციის ჩამოყალიბებისათვის. ყველა ამ საქმეებში ერთად ერთი ქართველი მენშევიკები იყვნენ აქტიური წარმომადგენლები და თვით თათბირიც ბ. ნ. ცინცაძის თავმჯდომარეობით გაიხსნა. ასე მოხდა ცინცაძე - კეჩუცის ქორწინება, სპეციალურად მომზადებულ ბანკეტზედ მათი ქეთილის მყოფებისა და ქველმოქმედის ბ. ნ. ღონ-ლევინის მეგობრობით.

ამ აქტმა საბოლოოდ გამოამჟღავნა ჩვენი ზოგი მენშევიკების ნამდვილი სახე. მათ დღეს შემდეგ ხომ მაინც აღარა აქვთ საშუალება სთქვან რაიმე. ხომ ახლა ჩვენი გაფრთხილება! ხომ გამართლდა ჩვენი ფიქვი, რომ ისინი რუსებსაცენ მიიღობდნენ და ამით კავშირს სწყვეტდნენ ეროვნულ ბრძოლასთან! კიდევ უფრო სამარცხინო ის არის რომ ამ გზას არ ვაყვედნენ არც ერთი დაპყრობილი ქრის შვილები და ქართველებს, რომელთა ეროვნული ბრძოლის ურყევ ტრადიციას მთელი ქვეყანა აღიდებდა, აღმოაჩნდათ იმდენი სულიერი სიმდაბლე, რომ ის მიიღეს! ამით ჩვენმა მენშევიკებმა შეარცხინეს 30 წლის შეუღლებული ბრძოლაში დაღუპულთა სახელები, რომელთა შორის ბრწყინავს მრავალი თვით სოციალდემოკრატების სახელი. შეარცხინეს ჩვენი ხალხის საუკუნოებრივი შეურყევლობის და ქედმოუხრელობის ტრადიციები და თავი დახარეს იმ ქრის შვილებს წინაშე, რომელმაც ორჯერ დაიპყრო საქართველო და დღესაც სისხლში ახრჩობს მას.

† ვახტანგ ლამაზიძე

ვახტანგ ლამაზიძის სიკვდილმა ჩვენს კოლონიაში დიდი მწუხარება გამოიწვია. ის გარდაიცვალა ინგლისში თავისი ქალის ოჯახში. ვახტანგი დაიბადა სოფელ ზესტაფონში 28 აპრილს 1872 წ. მისი დედა ოლია, ყაზბეგის ასული, ჩვენი მწერლის ალი ყაზბეგის ნათესავი იყო. მის მამას, დეკანოზ დავითს, თანამშრომელს გაბრი-

ელ აბისკაბოზისა, მთელი ქართველი ერის წინაშე უაღრესი დამსახურება მიუძღოდა, როგორც რედაქტორ - გამომცემელს ყოველთვიურ ჟურნალ „მწყემსი“-სა. ეს უკანასკნელი ჩვენი ეკლესიის ავტოკეფალიის საკითხს იცავდა; მეფის სინოდის რუსული წესების ქართულ ეკლესიაში შემოღებას სასტიკად ებრძოდა. ჯერ კიდევ გერმანიის მოწვევით ვახტანგი, მამის ჟურნალის წერილების კორექტურას ასწავლებდა; ქუთაისის მოწვევების პატრიოტული ორგანიზაციის ხელმძღვანელობისათვის ის გერმანიიდან დაითხოვეს და მან საშუალო სწავლა თბილისში დაამთავრა. მოსკოვში საექიმო ფაკულტეტის გათავების შემდეგ, ვახტანგი უცხოეთში გაემგზავრა და პარიზში სამედიცინო პრაქტიკულ, მეცნიერულ მუშაობას ორი წლის განმავლობაში განაგრძობდა; იქ მან შეიერთა ქ-ნი ვანდა, რომელმაც მოკლე ხანში შეისწავლა ქართული ენა. ქართული საზოგადოების საუკეთესო წევრებისათვის

ქ-ნი ვანდას ოჯახი ნამდვილ კერად იყო გადატყუებული.

სუსტ ბავშვების ვახტანგის პატარა ცემის სანატორიუმში, ევროპულად მოწყობილი მთელს საქართველოში ცნობილი იყო, ამავე დროს ჩვენი რჩეული მოღვაწეებისათვის, განურჩევლად მათი პოლიტიკური მიმართულებისა, დასასვენებელი საკურორტო ადგილად მან ეს სანატორიუმი გახდა; და ყოველივე ეს უნდა გარდახდებოდა, — ეს იყო მისი მდიდარი კეთილი სულიერი მითხოვნილება, — ეს იყო მისი ქრთული მორალის შეგნების დაკმაყოფილება.

ვახტანგის სახელი, როგორც ექიმისა, ქართველ ხალხში დღითიდღე ბოლომდე რული ხდებოდა. ამავე დროს ის ეროვნულ პოლიტიკურ მუშაობა-მოქმედებაშიც იყო ჩამბული; მისი პატრიოტული მოღვაწეობის შინაარსი ქართველ ხალხში საარაკოდ ვრცელდებოდა.

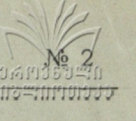
აქ, უცხოეთში ჩვენი კოლონიის თავმჯდომარედ იგი სანჯერო იყო არჩეული. საფრანგეთის ოკუპაციის დროს მისი ინიციატივით დაარსდა ხუთთვილი საკონსპირაციო ჯგუფი, რომლის მიზანი იყო თავდადრივის დაქვერვა, მოსალოდნელ ამბების გამო, ჩვენი ტყვეების და ემიგრაციის დასაცავად. ლიბურაციის პირველ ხანში, მიუხედავად მრავალ სიძინელსა, ამ ხუთწლიან საფრანგეთის მთავრობის ნებართვით დაარსდა „ქართული ეროვნული კომიტეტი საფრანგეთში“, რომლის თავმჯდომარედ ვახტანგი უკანასკნელამდღეს დაარჩა. ამავე დროს მისი მხურვალე მონაწილეობით პირველად გამოვიდა ქრთული „მქანა“.

ძველი და ახალი ემიგრაციის ზოგიერთი წევრები განურჩევლად მათი პატრიოტული სხვა და სხვაობისა, თავს იყრიდა ვახტანგის ბინაზე, სადაც იმართებოდა მოხსენებები შესახებ ჩვენი ლიტერატურის, ისტორიის, თეატრის, იკითხებოდა მოგონებები და განსაკუთრებით აღსანიშნავია ახალი ემიგრაციის ორი წევრის ხელთაწერის წაკითხვა.

როდესაც საჯარო კრების გამართვა ნებადართული შეიქმნა, ვახტანგის ინიციატივით და მისი თავმჯდომარეობით გაიმართა რამოდენიმე მოხსენება ჩვენი მწერლობის და პოეტების შესახებ.

გასულ წელში 19 ნოემბერს მომხდარ კონფერენციასზე ვახტანგი ერთხმად აჩრეული იყო საპატიო წევრად „ქართული ეროვნული პოლიტიკური ცენტრი“-სა. ამ უკანასკნელს იგი უგზავნის მოლოცვის წერილს, რომლიდან ჩვენ ვსარგებლობთ ერთი პატარა აბსაკით: „ამ წერილმა მეტად მასამოვნა, რადგანაც მან მაუწყა შეტად იშვიათი და ჩვენი ემიგრანტულ ცხოვრებაში მოულოდნელი ამბავი; დიდი ხანია რაც ჩვენი ემიგრაცია მიზნად ისახავდა სამშობლოსაგან დამორბეული ყველს მამულიშვილის გაერთიანებას, მაგრამ სამწუხაროდ ეს საოცრება ახრი მოუღწეველი ჩრებოდა. დღეს რადგანაც ეს დიდი ხნის ნანატრი შეთანხმება უკვე ასრულდა, მე დიდს ალტაცებით ვეგებები ამ ახალ მოვლენას და სულით და გულით ვუსურ-

ჩვენი ერის თავისუფლებისათვის ბრძოლების ისტორიას სამუდამო ლაქად დარჩება მისი ზოგიერთი შვილების ასეთი ლაჩრული აქტი. ხოლო ამას ისტორიას ასრსოლდეს არ აპატიებს იმ ადამიანს, რომელიც იყო თავისუფალი საქართველოს პირველი პრეზიდენტი; იმ ადამიანს, რომელიც უნდა ყოფილიყო ღირსი მეთაური ჩვენი ეროვნული ბრძოლისა და სიმბოლო ჩვენი თავისუფლებისა.

LA DECLARATION

DU CENTRE NATIONAL POLITIQUE GEORGIEN A L'ETRANGER.

Au début du 19e siècle la Géorgie devint la victime de l'expansion impérialiste de la Russie. Vaincue physiquement, elle ne put être asservie spirituellement. Ses insurrections nationales et la continuité de sa résistance culturelle à l'envahisseur, préservèrent — en droit absolu — sa figure historique d'Etat Indépendant « annexé » !

En 1918 elle rétablit sa Souveraineté et la fit reconnaître de Jure par l'Univers civilisé. En 1921 elle fut à nouveau réoccupée. Depuis — durant 30 ans — la Nation Géorgienne ne cesse de lutter pour reconquérir son Indépendance.

Jusqu'à ce jour, aucun des Mouvements politiques de l'Emigration Russe ne renonce au vieux principe impérialiste de la « Russie Une et Indivisible » et ne veut reconnaître le droit à l'Indépendance des Etats occupés.

Tout récemment, dans une faible fraction de l'Emigration Russe, naquit l'idée d'une certaine, prétendue, rénovation de la politique tradition-

nelle de la Russie, qui se traduit par l'agrément et la promulgation — par cinq organisations politiques russes, sous l'égide de M. Kerensky — d'une Déclaration de principes, commune.

Le « Droit à l'Autodétermination des Peuples de Russie » qui y est énoncé n'est pas nouveau, il s'en faut ! Il avait été admis il y a quelques 50 ans par l'ensemble de la Démocratie Socialiste Russe (Mencheviste et Bolcheviste). Il est de notoriété publique, cependant qu'il n'a jamais reçu d'application de la part de ses auteurs.

Il suffit de jeter un coup d'œil sur la Déclaration précitée pour se convaincre que ses promoteurs continuent la vieille politique Grand'Russe, à peine travestie.

Cette tendance se trouve confirmée par le fait que la question des peuples occupés par la Russie continue à être considérée par eux comme une question INTERIEURE RUSSE.

Les émigrations politiques non-russes opposent une Protestation unanime, et catégorique, aux prétentions

de la Russie, qui se traduit par l'agrément et la promulgation — par cinq organisations politiques russes, sous l'égide de M. Kerensky — d'une Déclaration de principes, commune.

Le « Droit à l'Autodétermination des Peuples de Russie » qui y est énoncé n'est pas nouveau, il s'en faut ! Il avait été admis il y a quelques 50 ans par l'ensemble de la Démocratie Socialiste Russe (Mencheviste et Bolcheviste). Il est de notoriété publique, cependant qu'il n'a jamais reçu d'application de la part de ses auteurs.

Il suffit de jeter un coup d'œil sur la Déclaration précitée pour se convaincre que ses promoteurs continuent la vieille politique Grand'Russe, à peine travestie.

Cette tendance se trouve confirmée par le fait que la question des peuples occupés par la Russie continue à être considérée par eux comme une question INTERIEURE RUSSE.

Les émigrations politiques non-russes opposent une Protestation unanime, et catégorique, aux prétentions

de l'Emigration Russe et réaffirment l'intangibilité de leurs Droits Nationaux.

Le Centre National Politique Géorgien à l'Etranger, en tant que dépositaire de la pensée politique de l'Emigration politique géorgienne, à cette occasion :

rappelle que les pays occupés par la Russie Soviétique sont des victimes à la fois nationales et politiques, d'un pays et d'un régime qui ne sont pas les leurs,

et que seule la restauration, inconditionnelle, des Etats souverains subjugués par la Russie, peut et doit résulter de la défaite finale, inéluctable du bolchevisme.

Le C.N.P.G.E. met l'accent sur le caractère d'imposture internationale que revêt l'inqualifiable manœuvre, de Wiesbaden ; manœuvre, qui sous le couvert de l'intention de réaliser l'union des émigrations antisoviétiques, veut préparer les voies du « 3ème Empire Russe » (les Soviets constituant déjà le 2ème).

Le C. N. P. G. E. déclare, solennellement, irrecevable tout engagement portant atteinte à la souveraineté et aux droits imprescriptibles de l'Etat de Géorgie, consacrés par des Actes internationaux et par 3000 ans d'Historique.

Le C.N.P.G.E. convie les organismes dirigeants nationaux, en exil, des Etats asservis par la Russie, à unir leurs efforts en vue de la réalisation complète de leur objectif commun : — défaite et désintégration de l'URSS.

Le C.N.P.G.E. attire l'attention des nations du Pacte Atlantique sur le fait que les 100 millions d'habitants non-russes de l'URSS constituent un allié potentiel de première importance.

Le Comité Exécutif du CENTRE NATIONALE POLITIQUE GEORGIEN A L'ETRANGER.

Paris, le 27 Novembre 1951.

ჩვენ და რუსები

ქართველ ერს, ათასწლეული წლების არსებობის მანძილზედ მიხედვით დამპყრობელი გამომოცდია. მათ წინააღმდეგ მუდმივ ბრძოლაში გალა თაყვის ნივთიერი დოვლათი, ფიზიკური ძალა; ხშირად მოსახლეობის ნახევარაც შეუწირია. ეს მსხვერპლი მუდამ იყო უანგარო, გარეშე ყოველივე დღიურ და წარმავალი ინტერესებისა; რომ მომავლისათვის უზრუნველ ეყო ერის სიცოცხლე და უკვდავება.

ქართველმა ერმა ყველაფერი გასწირა ამ სამოლოო იდეალისათვის, ხოლო მორჩილება არავისათვის გამოუცხადებია. მტერის ძალა მას არ უცვლია. მორალურად და სულიერად ის დარჩა თავისუფალი. უფლებრივად შეუღლებია ვინც ჩვენს ქართველს ისტორიას ღრმად ჩაუკვირდება, დაინახავს, რომ ეს შეუქცეველი სულიერი ძალა იყო მთავარი ფაქტორი ერთნული დღეგრძელობისა. ვერავითარი იდეოლოგიები, ვერავითარი აზრები და გარემოებანი ვერ გაბათილდნენ ამ ურყევ შემართებას და ის მუდამ დარჩება ჩვენი პოლიტიკური მოქმედების საფუძვლად.

ამ საერთო საზომით უნდა იყოს დაფასებული, ის მდგომარეობაც, რომელიც შეუქმნა საქართველოს მისმა უკანასკნელმა დამპყრობელმა.

მთელი მე-19-ე საუკუნის განმავლობაში, განუწყვეტელი ბრძოლებითა და მსხვერპლით, ქართველმა ერმა ნათელყო, რომ ის განაგრძობს თავისი არსებობის ისტორიულ ტრადიციას ქედმოუხსნელობისა.

მტერი ყოველთვის სცდილობდა ჩვენი ქვეყანა განეიარაღებინა ამ მთავარი ძალისაგან, მაგრამ ვერ შესძლო. მე-20-ე საუკუნეში საქართველოშიც შემოიჭრნენ კოსმოპოლიტური იდეები სხვა და სხვა ნიუანსებით, რომელთაც ოდნავ დაახინეს ქართველი ერის საუკუნოვანი ნაგები და დაუნგრეველი სულიერი შენობა. მაგრამ ვერ ჩასწვდნენ მის საძირკველს და როგორც კი შეიკრა ჩრქულის ტახტი, ქართველი ხალხში იფეთქა თვითმოყოლობის გრძობა. ეს გრძობა იყო ისე დიდი, რომ ყოველი ჯერის პროტესტანტებს, ჯგუფებსა და პარტიებს, რომელნიც ერის გარეშე, რაღაც ფანტასტიურ გეგმებში ეძიებდნენ ხალხის ზედნიერებას — ქედი მოახრევენა ერის მარადიული არსებობის ღვაწლის წინაშე.

საერთაშორისო ვითარება და ემიგრაციის მოვალეობანი

საერთაშორისო მდგომარეობა დღითიდღე რთულდება, მოსალოდნელია დიდი ისტორიული მოვლენა — ამგებების მოწამენი გავხდეთ; საბჭოთა კავშირის მიზანია მსოფლიოზე გაბატონება, კომუნისტური ქვეყნების კრეშის მართვა — გამგებობის ხაზით შექმნა; ეს არის ახალი იმპერიალიზმი. ამის საშუალებანი არიან: უზარ — მზარდი საომარი მანქანა და ინტერნაციონალური კომუნისტური მოძრაობა; ხან ერთის, ხან მეორის, ხან ერთსა და იმავე დროს ორივეს გამოყენებით, ახალი იმპერიალიზმი ცდილობს მეტი ქვეყნები შემოიერთოს და მრავალ ხალხზე იმეფოს; „კომინფორმი“, ამოფარებული კომუნისმის დროშას, მუშაობს მსოფლიოს ყველა ქვეყნებში და რაზმავს „მეხუთე კოლონას“, ავანგარდს საბჭოთა ჯარისა. ომის სამზადისში დროს მოსაგებად მოსკოვი მსოფლიოს სხვა და სხვა ადგილებში სახელმწიფოთა შორის უთანხმოებების შექმნასა სცდილობს; ამ მიზნით საბჭოთა ნავთის, ეგვიპტის სუეცის არხის საკითხის გამო გამოიწვეულ გართულებას მოსკოვი მხარს უჭერს; მოსკოვი დაინტერესებულია ევროპის მატერიალურ და მორალურ დასუსტებაში; ეკონომიური და პოლიტიკური ევროპის სტაბილიზაცია მოსკოვის მანსებს ასუსტებს, რომ უფლებად, ადვილად და უომრად გზა გაიკაფოს ექსპანსიისათვის.

საერთო და საყოველთაო ომი საბჭოთა კავშირისათვის წარმოადგენს ერთგვარ რისკს, ამიტომ მოსკოვი დრო გამოიწვევით, ხან ემიგრაციას, ხან მალაკის, ხან გრომიკოს პირის და განსაკუთრებულ შემთხვევაში სტალინი თვითონაც საჯაროდ იძლევა წინადადებას: კორეის ომის შეჩერება, გერმანიის შთლიანობის აღდგენისა, ხელი

სახელმწიფოს შემთანხმებელ კონფერენციის მოწვევისა, — დასავლეთ და აღმოსავლეთის მოსარაგებელ საფუძვლების მოსამზადებლად.

ნამდვილი სახე საბჭოთა რუსეთის კომუნისმის არის: თანამედროვე ცივილიზაციის საძირკვლის დანგრევა, ადამიანისათვის ძვირფას ღირებულებათა განადგურება, აუცილებელი თავისუფლების მოსაზება; დესპოტიზმი, ტერორი, ხალხის და პიროვნების დამორჩილება, მსოფლიოს სოცეტიზაცია.

არასოდეს წინად, კაცობრიობა ასეთი საშინელი შეჭარბის წინ არამდგარა. მიუხედავად მრავალი მიხედვებისა, ერები, რომელნიც ლამობენ დამოუკიდებ თავისი არსებობა; ეძებენ სხვა და სხვა საშუალებას წინააღმდეგ ამ ახალ ტოტალიტარულ იმპერიალიზმს, მის მსგეულებას გზა ვადაუჭრან. ამ მიზნით უკვე შექმნილია ატლანტიკის პაქტი; კორეის ამგებმა გამოიწვია თავისუფალი ერების შეიარაღების გაძლიერება, ომის ხარჯები ასტრონომიულ ციფრებს უდრის; იაპონიისთან საზავო ხელშეკრულება დაიდა და კავშირი მოეწყო. იტალიის საზავო სტატუსის გადაზინჯვა განზრახულია, გერმანიაში საოკუპაციო მდგომარეობა გაუქმებულია. ერთი სიტყვით, დასავლეთის დიდი და პატარა თავისუფალი სახელმწიფოების ძლიერი კოალიცია ფართოვდება კრემლის საგარეო პოლიტიკის საწინააღმდეგოდ.

ყოველივე ამას ლონდონი, პარიზი და ვაშინგტონი, თავის საგარეო საქმეთა მინისტრის ბ. აჩესონის ხელმძღვანელობით, მეთაურობს.

ამ რიგად რუსეთი განმარტოებული რჩება; საბჭოთა რუსეთის დამონებული ერები

და ძალით დამორჩილებული „სატელიტები“ ანტიბოლშევიკურ ინფორმაციას მოკლებულნი არიან, რადგან მათ ტერიტორიის საწვდურებზე რეჟიმის ფარდა ჩამოშვეებული.

მსოფლიო ორ მოპირდაპირე ბანაკად გადაიქცა. ერთიც და მეორეც საშინელ შეიარაღებულ ძალებს ამზადებს; მათ შორის დღემდის გაუგონარი დიპლომატიური ჭიდილია გამართული.

და იმადება საკითხი: იქნება მესამე მსოფლიო ომი, თუ ხვეი ჩამოვარდება? წინასწარმეტყველება რა საჭიროა, მით უმეტესად რომ, ომი თუ ხვეი, ჩვენ დაუკითხავად გადაწყდება! და მართლაც ამ მეტად მძიმე და რთულ საერთაშორისო ვითარებაში, საქართველოს პრობლემა მსოფლიო სასწორზე თითქმის არავითარი სამიძიმეს არ შეიკავს.

I. მენშევიკების ერთი წრე და რუსის ემიგრაცია

მაგრამ უნდა ერთია, — თუ ცივილიზაციის დამცველი, ადამიანის და ერის თავისუფლების მოტრფიალუე, მოსკოვის დესპოტიის წინააღმდეგ მებრძოლი ვაშინგტონი, ლონდონი და პარიზი — ეს მსოფლიოს ამირანი, ბადრი და უსუფი — გამარჯვებს, საქართველოს განთავისუფლება და მისი დამოუკიდებლობის აღდგენა მოხდება. აქედან ცხადზე უცხადესია ქართული ერთნული-პოლიტიკური ემიგრაციის იმედი და ორიენტაცია ამ დიდ სამთა საგარეო პოლიტიკაზე უნდა იქნას დამყარებული.

ამავე დროს ემიგრაციამ კავშირი უნდა დაიჭიროს ცენტრალური ევროპის დაპყრობილი სახელმწიფოების უცხოეთში არსებული გაერთიანებულ ორგანიზაციასთან, მებრძოლს დაკარგულ თავისუფლების აღ-

სადგენად — და მჭიდროდ უნდა დაუკავშირდეს დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლ საბჭოთა რუსეთის ყველა ერებს.

ყოველივე ამის სამდგომარეოდ და საქართველოს სასიცოცხლო ინტერესების დაცვის საქმეში ამ მითად მნიშვნელოვან ზუნებრივი პოლიტიკური ორიენტაციის ნაცვლად, ჩვენი მენშევიკების ერთმა წრემ, — რუსის ემიგრაციის პოლიტიკური ხაზი გაიზიარა; ამ ემიგრაციის ემისრებს, ბ.ბ. ნიკოლაევსკის და დონ - ლევისს სოფელ ლევილოში და ბნ კერენსკის პარიზში დაკავშირება და შეთანხმება არჩია. *

და სწორედ ამ „ლევილის მენშევიკების“ ორატორებმა: ბ.ბ. ევ. გეგეშკოშია, კ. გეგაჩაიძემ, გ.რ. ჟრუბაძემ, ნ. ცინცაძემ და რ. არსენიძემ მათ მიერ მოწვეულ ამა წლის 28 იანვარის კრებაზე უხეში თავდასხმით მოინდომეს უკვე არსებული — „ქართული ერთნული პოლიტიკური ცენტრის უცხოეთში“ დაშლა და ამავე ორატორებმა 9 სექტემბრის „მერჩელ“ კრებაზე და 20 ოქტომბრის წინასწარ ხელოვნურად მოწყობილ „ყრილობაზე“, — რუსის ემიგრაციის ემისრებთან დაპირებულ შეთანხმების განაღდება. შეუცადნენ მოეხდინათ ქართული ემიგრაციის ეთიომდაცე „გაერთიანება“ და ამ უკანასკნელის მოსაგენებელი სახელით დონ - ლევისის ანდამატურად მიმზიდველი ძალის საშუალებით „ლევილის მენშევიკე-

* აქვე უნდა აღვნიშნო, რომ საქ. სოც. დემოკრატიული პარტია, თავგანწირული მებრძოლი დამპყრობელთა წინააღმდეგ, ამ შემთხვევაში სრულიად მხედველობაში არაგვყავს, ამიტომ ამ პარტიის უცხოეთის მენშევიკების ერთ წრეს უწოდება: „ლევილის მენშევიკები“, ჩვენი საკუთარი ტერმინოლოგით.

ყველაზე ურთიერთმიმართი დიდობა ჩნდება... ნათქვამი თანესადასრულებლობა და შეუღლება ჩვენი თვით არსებობის ხანგრძლივი ჯაჭვის მოძრაობის რეალობის გამოქვეყნებას.

ეს იყო ჩვენი ისტორიული მორალური ტრადიციის მორიგი განადიდება. საქართველოს ურთიერთობისას მის ახალ დამპყრობელ რუსეთთან ჰქონდა მთლიანი უფლებრივი ტრადიციაც. მთელი მეთვრამეტე საუკუნის განმავლობაში ჩვენ ურთიერთობა აღნიშნულ ნიადაგს არ გავსცდებოთ. როდესაც ქართველი მეთევძე მუდამ პირნათლად ასრულებდნენ ნაკისრ მოვალეობათ. ხოლო რუსები არასოდეს.

ამ მწარე გამოცდილებამ თავიდანვე გადასჭრა საკითხი ჩვენი რუსეთისადმი ნდობისა. ეს უნდა ნათქვამი საქვეყნოდ განამტკიცა საქართველოს ორჯერ იარაღით დაპყრობით.

გავიდა დრო. იცვალნენ პირობები და რუსეთის დაპყრობითი პოლიტიკაც იცვალის სამოხელს. მისი არსება იგივე რჩება. დღევანდელი რუსეთიც კომუნისტების იდეოლოგიით აგრძელებს იოანე მრახანისა და ექვთიმეს პოლიტიკას. ამ ცვლილებაში იმპერიალისტების ხასიათშიც ზოგიერთი ცვლილება შეიქმნა. ახალმა რუსეთმა დაპყრობითი ერებს პოლიტიკური და კულტურული ავტონომია მინც მიანიჭა; მაშინ როდესაც ცარიზმის დროს დაპყრობილი ერებს საკუთარ უნაწილდ ლოცვაც აკრძალული ჰქონდათ. მაგრამ საბჭოთა ტერორისტულმა რეჟიმმა ხალხს ეს მცირე მონაპოვარიც ჩაუწყარა. ამიტომ ქართველი ერის ვერც კმაყოფილება მისი მოჩვენებით დამოუკიდებლობით და იბრძვის სრული თავისუფლებისათვის. და ეს ბრძოლა გაგრძელდება სანამ სრულ დამოუკიდებლობას არ მოვიპოვებთ. ქართველი ადამიანისათვის სხვა გზა გამორჩეულია. ჩვენი დამოკიდებულება რუსეთთან, სდგას საერთაშორისო უფლებრივ ნიადაგზე. ამ საკითხში არ შეიძლება ადგილი ჰქონდეს რაიმე დათმობას. ზოგიერთი ზერეული მოაზროვნეთა მიერ აღრევა; რუსეთის დღევანდელი რეჟიმის საკითხისა, ჩვენს ძირითად ეროვნულ მიწრაფებასთან, არის სრული უფიცობისა და სულმდაბლობის შედეგი. ეროვნულ ბრძოლაში ჩვენი მტრის რეჟიმის საკითხი ჩვენ არ გვინტერესებს. რაგინდ სასტიკი მოწინააღმდეგეც ვიყვნეთ ბოლშევიკური

იდეოლოგიისა და მათი წყობალებისა, ამ ნიადაგზედ ბრძოლა კანონიერი იქნება ჩვენთვის, ჩვენს ქვეყანაში, თუ დამოუკიდებლობის პირობებში ეს საჭირო გახდება. რუსეთში რა რეჟიმი უნდა იყოს, ეს ჩვენ არ გვეკითხება. საყოველთაოდ აღიარებულია, რომ ბოლშევიზმი არის მკვიდრი შვილი რუსის ხალხისა, მისი სულისა და ზნის უმუალო ანარქული, მარქსიზმის ძალმოძრუნობის იდეით გამაგრებული. ჩვენ არასდროს სურვილი და უფლება არ გვაქვს, მათ შინაურ საქმეებში ჩარევისა. ისევე, როგორც არ გვინდა, ისინი ჩაერივნენ ჩვენს საქმეებში. ისიც ხომ საქვეყნო ფაქტია, რომ საქართველოსთვის ეს რეჟიმი უტყობი იყო. ის დამპყრობელმა ძალით მოახტია თავს და როდესაც დაპყრობა დასრულდებოდა — ლოდიკურად მისი რეჟიმიც თან უნდა გადაეყვინა.

რომ დღეს ჩვენი პირველი მიზანი იყოფოდა ბრძოლა რეჟიმის ნიადაგზედ, რასაც გვასწავლიან რუსეთის ახალი მპერიალისტები და რაც უბასუხებს მათს უმუალო ინტერესებს, მაშინ ავტოდებოდა ნამდვილ მიზანს ჩვენი ბრძოლისა. აზრს დაუკარგავდით თვით ჩვენს ემიგრანტობის ფაქტს. ასე უნდა აფასებდეს ყოველი ქართველი ჩვენი რუსეთთან დამოკიდებლობის საკითხს ყოველი ქართველი ვინც არის ქვეყნის დამცველი ჩვენი ქვეყნის დამოუკიდებლობისა. პოლიტიკაში გამომჩნეული ქართველი ადამიანი, ასე ადვილად არ უნდა წამოვიდეს მტრის მიერ მოხერხებული დასარობი ანკეცს.

ჩვენს მოვალეობას შეადგენს აგრეთვე გვაეცნოთ ჩვენს მეგობარ უცხოელებს ნამდვილი გასხვავება, რუსებისა და მათ მიერ დაპყრობილი ერების ბრძოლათა შორის.

რუსეთის სამი რეჟიმი გამოვსცადეთ: ყველაზე ურთიანობად, ლალატით, დაპყრობით და ხოცვა-ჟლეტით უბასუხა ქართველი ერის მიერ სამეუობროდ გაწვდილ ხელს.

ამ გზას ადგია რუსეთის თავისუფალი ემიგრაცია. ისინი ისევე ქველმსობად მღერაინ. მათთვის ამ ორმოცი წლის მანძილზედ ახალი არაფერი მომხდარა. ამ დროის განმავლობაში კულტურულ ეფორია და ამერიკაში მათი ახალი ვერაფერი ისწავლეს. ისინი მოგაგონებენ იმ ადამიანებს, ვინც დაიძინეს 1917 წელს და

გაიღვიძეს 1951 წელს. მათვის ახალი რუსეთის კარები უნდა გაიხსნას ისე, როგორც ის დაიხურა 1917 წელს.

საბჭოთა რუსეთმა ქალაქზედ მაინც სწოთა ერთი დამოუკიდებლობა. ამ ფაქტს უკვე აქვს 30 წლის ტრადიცია. ბუნებრივი იყო, რომ რუსის ემიგრაცია ამაზედ შორს წასულიყო. სინამდვილეში ის ფაქტობს, რომ ბოლშევიზმის დამხობასთან ერთად გაანადგუროს ის მონაპოვარიც, დაპყრობილი ერთ რომ შეიძინეს საბჭოთა რუსეთში. მათ უნდადაერთობს ხელის დაკვრით გააცამტყვერონ 30 წლის იურიდიული არსებობის ფაქტი და ერთი საკითხი თავიანთ შინაურ საკითხად აქციონ. მიუხედავად სხვა და სხვაობისა, ეროვნულ საკითხში ყველანი ერთად არიან. ყველა ადგას „მთლიანი და განუყოფელი რუსეთისა“ ნიადაგზე; განსხვავება მხოლოდ ტაქტიკაშია თუ რა გზით შეინარჩუნონ ეს მთლიანობა. რუსის ემიგრაციის სამი მეთოდური გასრულებული არა სცნობს ერთა უფლებებს. ურთი მცირე ნაწილი თითქმის მას ანგარიშს უწყევს, მაგრამ საკითხის გადაწყვეტის უფლებას თვითონ იტოვებს. ამ მხრივ, ჩვენ გარკვეულად გვირგვინა ვიდგეთ წინაშე ისეთი მტრისა, ვინც ახლად არა გვცნობს. ხოლო ვინც გვატყუებს, ის ყველაზედ საშიშია მტერთა შორის. რადგან მათ ტაქტიკას შეუძლია ჩვენი ბრძოლის ნეიტრალიზაცია, ჩვენი ბრძოლის რეჟიმში მერყეობის შექმნა, რასაც ადვილად შეიძლება წამოვიგონ სუბტი და მერყევი ელემენტები.

ეს დამტკიცა კიდევ უკანასკნელად მომხდარმა ერთმა ფაქტმა ამ წელს გერმანიაში, კერძონის მეთაურობით მომხდარმა ხუმმა სოც. და დემოკ. ორგანიზაციებმა კიდევ გადმოისროლეს ე. წ. „ლიბერალური“ ლოზუნგი, ერთა თვით დამორკვევის უფლებისა, რაც არსებობდა არა ახალია. ის ჯერ კიდევ ამ 50 წლის წინეთ მიიღო რუსეთის სოც. დემოკრატიამ (მენშევიკ-ბოლშევიკებმა), და ისიც ვნახეთ, როგორ ასრულა. კერძონი და კომპანია კვლავ ძველ პანგებს გვიმღერიან. ჩვენ შევძლებდით მიგვანია მკითხველის ყურადღება შევარჩოთ მათ გვემტყუანდ; ეს სჭირია მხოლოდ ისეთ ადამიანს, ვისთვისაც თავისი ერის უფლებრივი, ან ისტორიული არსებობა ეჭვის ქვეშ არის დაყენებული. ქართველისათვის მისი კრიტი-

კაც დამამცირებელი იქნებოდა. მით უმეტეს, რომ კერძონის და კომპანიის წინააღმდეგ, 28 სექტემბერს 1951 წ. ნიუიორკში შექრებოდა რუსის ემიგრაციის ყრილობაში, სადაც წარმოდგენილი იყო 80-ზედ მეტი ორგანიზაციის დელეგაცია, სასტიკი რეზოლუცია გამოიტანა და თვით კერძონი რუსეთის მოღალატედ გამოაცხადდა...

რუსეთის ემიგრაციას უდიდესმა მსოფლიო კატასტროფებმაც ვერ აუხილეს თავლები. მათ ვერ გაიყვან მთელი კაცობრიობის სოციალური ევოლუციის სიმწიფე; სიტყვით მაინც უნდა ეცნოთ ერთა უფლებები. მერე ცდილიყო საქმით, აღმოეჩინებოდა ჩვენს შორის საუკუნოებით დამყარებული უნდაობა და მხოლოდ შემდეგ ელაპარაკა რაიმე ერთობაზედ.

ჩვენ რომ ვიყოთ ჭეშმარიტი რუსის პატრიოტი და ვსტავრობდეთ მე-20-ე საუკუნის მეორე ნახევარში, ასე ვიმოქმედებდით.

ხოლო ჩვენთვის, ქართველებისათვის, რუსების ახალი დაპირებებიც არ იქნებოდა საქმარისი. ჩვენ მათ სიტყვებს ნისიად წამოაშოვოდა თავისუფალი ევროპაში, ვერ ვენდობთ. მაშინ ყველაზედ მეტად ბოლშევიკებს უნდა ვენდოთ, რადგან მათ კონსტიტუციაზედ უფრო ლიბერალურს, ვერც ერთი რუსის ემიგრანტი სიტყვითაც ვერ ბედავს დაგვიჩრდეს!

ყველა ამის შემდეგ რანაირად შეიძლება რუსის ემიგრაციისადმი ნდობა, რომლის სამი მეთოდური ახლიად უარპყოფს ჩვენს თვით ამსებობის უფლებას, ხოლო უმცირესი იმსაც გვარამივს, რაც დღეს ვაქტიურად გვაქვს მოპოებულია; თუნდაც საბჭოთა რეჟიმის ფარგლებში!

ქართველი ემიგრაციის ენში გარკვეულია. რუსეთი: თეთრი, წითელი თუ შავი, არის საქართველოს პოლიტიკური მტერი. მტერთან კი არ შეიძლება არავითარი ლაპარაკი, სანამ მისი უკანასკნელი ჯარის კაცი არ დასტოვებს ჩვენს მიწა-წყალს.

რუსეთთან ჩვენი ახლო ურთიერთობა თუ საჭირო გახდა, ეს შესაძლებელია მხოლოდ და მხოლოდ კონსტიტუციონალურ ნიადაგზედ. ამ ურთიერთობის დამყარების უფლება ეკუთვნის მხოლოდ, ჩვენი ერის ნამდვილ სუვერენობის გამომხატველ ორგანოს. ეს კი შეიძლება მოხდეს, როცა საქართველო იქნება დამოუკიდებელი. რო-

ბის“ ფიქტიური „ქართული ნაციონალური საბჭოს“ ორი დელეგატი ვისაბადინის სამ ნოემბრის თათბირზე დასასწრებლად გატაცებული იქნა. და ეს ორი ეხლა უკვე აღტაცებული დელეგატი სან დონ - ლენინს და ბ. კერენსკის ვისაბადინის თათბირზე გასვლით და საბოლოოდ შეუთანხმდა: უწინარეს ყოვლისა ბოლშევიკური რეჟიმის წინააღმდეგ საბრძოლველ საქმეში, მთლიან რუსეთის ადღენაში და მხოლოდ შემდეგ დამონებულ ერების თვითგამორკვევა. საქართველოს დამოუკიდებლობის საკითხი ნახსენები არ არის. (თვით ვისაბადინის 3 ნოემბრის 1951 წლის თათბირის შინაარსი, მისი შემადგენლობა და ამავე თათბირზე 7 ნოემბერს მიღებული დეკლარაცია ამავე გაზეთის სხვა ადგილას განმარტებული იქნება).

და როდესაც „ლევილის მენშევიკები“ რუსეთის ემიგრაციას ეპოტინებინ, ისინი ქართველი ხალხის წინაშე დიდ ბოროტებას სჩადიან, ისტორია ვააკრავს მათ სამარცხვინო ბოაზე, რადგან საქართველოს ისტორიული ტრადიციას ლალატობენ და აი რატომ?

II. ბ. აჩესონი და რუსული პრესა

ამერიკის შეერთებული შტატების საგარეო მინისტრის ბ. აჩესონის ქართველი ხალხისადმი სიმბატიით სავსე მიმართვამ ამ წლის 26 მაისს და მისივე განცხადებამ ამერიკულ სენატში 26 ივნისს „რუსეთის აგრესიის“ შესახებ, რომელიც გრძელდება „ავტო ხუთას წელიწადზე მეტით“ რუსეთის ემიგრაციის ყველა წრეებში გამოიწვია მთელი რიგი პროტესტებისა.

ამ უკანასკნელის შინაარსზე იღებს ჩვენ არ შევჩუქდებით, რადგან ამ საგაზეთო წერილში ეს დიდ ადგილს დაიკავებს.

მხოლოდ რუსეთის ემიგრაციის უმთავრეს გამოხატველის „ხალხთა განთავისუფლებისათვის მუშაობის ლიგის“ დეკლარაციის დებულებიდან საჭიროთ მიგვანია აღნიშნის შემდეგი:

Примечание: „Настоящая резолюция не распространяется на суверенные государства, которые были захвачены Сталиным при помощи союза с Гитлером в 1939-40 г. г. Суверенитет этих государств автоматически восстановливается, и вся будущая судьба этих стран зависит только от воли их народов“. იხ. „სოც. ვესტ.“ № 8, გვ. 151

შენიშვნის შენიშვნა: მაგრამ რადგან არა 1939 - 40 წლებში, არამედ 1921 წელს და ევატორნა მოსკოვი საქართველოს და მისი სუვერენიტეტი გააუქმა, მაშასადამე — ამ რეზოლუციის შენიშვნა, ხომ საქართველოზე არაფერცვლდეს! რას იტყვით „ლევილის მენშევიკები“? ამას თუ დაუშვებთ კიდევ:

“Все сказанное выше вообще не относится к Эстонии, Латвии и Литве. Их насильственное присоединение к Советскому Союзу вопреки воли подавляющего большинства населения у всех в памяти и еще долго не станет фактом, покрытым исторической давностью. Поэтому в случае крушения коммунистической диктатуры, эти три прибалтийские республики непосредственно вернутся к самостоятельному государственному существованию“.

ამ სამ ბალტიელ რესპუბლიკის გვერდით საქართველო არ არის ნაგულისხმევი; და რადგან დღეს ესტონის, ლატვიის და ლიტივის ოფიციალური სრულუფლებიანი წარმომადგენლები იურიდიულად არაგაბიზენ ვაშინგტონში და ლონდონში, თავისთავად ცხადია რუსის ემიგრაცია ვერ

ბედავს ხმა ამიღოს ამერიკის და ინგლისის მთავრობათა წინააღმდეგ; საქართველოს დამოუკიდებლობა კი არა მარტო უცხოელ სახელმწიფოებში მცირე, არამედ თვით მოსკოვამაც იურიდიულად იცნო, საქართველოს დამუხმებულმა ქრებამ მისი კონსტიტუცია შეიმუშავა და 1921 წ. დაამტკიცა; უცხოეთის სატახტო ქალაქებში სრულუფლებიანი წარმომადგენლებიც ჰყავდა.

მაშ რაშია საქმე, რომ საქართველოს სუვერენული უფლების ეს მღალატებელი მასალა რუსის ემიგრაციას არაფრად მიაჩნია? მისი წარმოდგენით საქართველო მეხსიერებიდან აღმოჩიქებულია და ფაქტიურად დროს სინანტშიღვივით ისტორიულად დაცდაფარულია — წაშლილია?

თავის თავად ცხადია, რუსეთის ემიგრაცია შეპყრობილი ველიკორუსული ტრადიციით, ამჯობინებს საქართველოს თავის საზღვრებში მოქცევას! ნუ თუ „ლევილის მენშევიკებს“ ეს ფაქტი არაფერცვლდებოდა, თვალებს არ უხელს?

ბ. აჩესონმა კი სთქვა: „ხშირად ყოფილა საქართველო დაპყრობილი მაგრამ არასოდეს დამორჩილებული“ და მართლაც ქართველი ხალხი მრავალ-საუკუნოებით ოფლითდა სისხლით იარაღით ხელში, თავის მიწა-წყალს, ეროვნულ სახეობას და პოლიტიკურ დამოუკიდებლობას იცავდა. ამ უკანასკნელ ოცდაათი წლის განმავლობაში დამპყრობელთა წინააღმდეგ ის იბრძვის დაკარგულ თავისუფლების აღსადგენად.

საქართველოს მეფეები ხშირად ეძებდნენ მტერთა წინააღმდეგ დამხმარე მოკავშირეებს; ეს უკანასკნელი თუ ხშირად არაღვედნენ მათთან დადებულ ხელშეკრულებას — ეს სულ სხვა საქმეა! ხოლო დღეს

არა მარტო პატარა ერები, არამედ დიდი ერებიც თავდაცვის მიზნით მტრის მოსალოდნელი აგრესიის წინააღმდეგ ურთიერთ შორის კავშირს აწყობენ.

საქართველოს ისტორიაში არ ყოფილა არც ერთი შემთხვევა, რომ მის პასუხისმგებელ ხელმძღვანელებს მოლაპარაკება გამეზართოთ ან კავშირი შეეკრათ ისეთ ძალუბთან, რომელიც საქართველოს სუვერენულ უფლებას არ სცნობდნენ.

მეფის რუსეთში საქართველოსთან დადებული ხელშეკრულება დაარღვია და მან დროთა მსვლელობაში საქართველო თავის საზღვრებში მოაქცია და რუსეთის ორ ფუნდებრივად გახდა; ბოლშევიკურმა რუსეთმა საქართველოს სახელმწიფოებრივი უფლება 7 მაისს 1920 წელს უწყვეტად იცნო, ხოლო ომის გამოუტყდადებლად 1921 წელს იგი დაიპყრო; დღეს კი რუსეთის „დემოკრატიის“ ემიგრაციის საქართველოს სუვერენიტეტის აღიარება ქალაქზედაც არა სურს და მისი დამოუკიდებლობის აღდგენის საკითხი რუსეთის შინაურ რეჟიმის და პლუბისკიტის საგნად გადააქცია.

საქართველო კი იბრძვის არა მარტო რეჟიმის წინააღმდეგ, არამედ თავის დამოუკიდებლობის აღსადგენად.

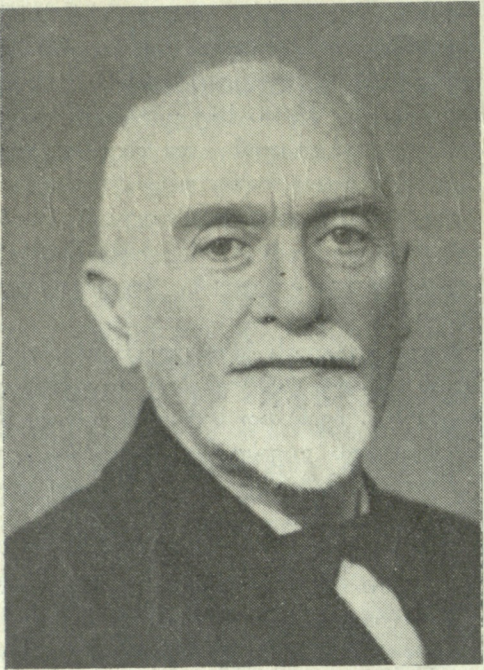
რეჟიმი დროებითია — ცვალებადია — ერთი კი მუდმივია — უცვლელია.

თანხმად ამ ისტორიული ფაქტებიდან გამომდინარე, სიმართლე ავალებს ქართველ ეროვნულ ემიგრაციას, არც მოლაპარაკება, არც რაიმე შეთანხმება ან კავშირი რუსის ემიგრაციასთან არ იქონიოს.

ამ დებულებას მტკიცედ და ურყევად იცავს და კიდევ დაიცავს „ქართული ეროვნული პოლიტიკური ცენტრი უცხოეთში“.

ბ ი ო რ გ ი შ უ რ უ ლ ი
(ნეკროლოგი)

ოცდაათი წელიწადი შესრულდა მას აქვთ რაც დავტოვებთ ჩვენი მშენებელი სამშობლო, და რამდენი საფლავი გაითხარა უკვე უცხოეთში, ვინაიდან მათს ქვეყანაში დაბრუნების იმედი ასულდგმულად, ვინც ამ სამშობლოში გაატარა ცხოვრების საუკეთესო წლები, მას შესწირა თავისი ძალევი, დარომლის მღვდელმთავარმა მღვდელმა გ. მანვილიძემ.

გველი ოცნება იყო, — მოკლე მხარამ რაზომ ტყვილი ხანა საქართველოს დამოუკიდებლობისა.
სწორედ ამ ხალხის რიგში ერთ-ერთი უპირველესი ადგილი ეჭირა მამული-შვილს, და საზოგადო ასპარეზზე მსკოვან მუშაკს, გიორგი შურუღას, რომლის დაკარგვას პელოთობს მისი ცოლი — შვილი, მეგობრები და ქართველობა.

გიორგი შურუღა დაიბადა 23 აპრილს 1865 წ. სოფელ ჯეულა - ოღლეში (ბორჩალოში), სადაც მისი მამა მდივან-ბეგის თანამშრომელი იყო გამწესებული. მხარამ სიყრმი და ახალგაზრდობა გაატარა სოფ. არბოში, მამის მამულში და თბილისში.
1877 - 1878 წ. ჩუქს - თსმალეთის ომის დროს, მშობლებმა მხარეებს თბილისის სამხედრო გიმნაზიაში (შემდეგ კორპუსად წოდებული) და 1886 წელს, ამ სასწავლებელში კურს დამთავრებულმა გიორგიმ გამოიცვალა აზრი სამხედრო სამსახურში შესვლისა და პარიზში გაემგზავრა უმაღლესი სწავლის მიხედვად.

მან ამოიწვია ორი დარგი მეცნიერების, რომელიც, მისი აზრით, საყვარელ სამშობლოს უფრო გამოადგებოდა — სამთამადნო და სააგრონომიო, და უნდოდა შესვლა პარიზის სამთამადნო უმაღლეს სასწავლებელში, მაგრამ არც იქ, არც პარიზის სააგრონომიო უმაღლეს ინსტიტუტში (თუმცა მიღებული იყო). ვერ შევიდა და პარიზში ერთი წლის ცხოვრების შემდეგ, ოჯახური მიზეზების გამო, თბილისში დაბრუნდა. ამ წელიწადმა ბევრი რამე შექმნა ახალგაზრდა, ცოცხალი ჰულის და სერიოზულ ბუნების პატრონს, გიორგი შურუღას. ის დაეწეა ფრანგული ლიტერატურის და ცხოვრების გაცნობა - შესწავლა, და აქვე გამოუღვივდა სურვილი წერისა. აქ მან დასწერა პირველი ორიგინალური მოთხრობა „ფიცი მისცა“, რომელსაც თბილისში იყავით „ივერიის“ რედაქციას უგზავნი, ფსევდონიმით ხელმოწერილს. აქედან იწყება მისი მრავალმხრივი და მდიდარი ნაყოფიერებით მუშაობა სამშობლოს სასარგებლოდ: რამდენ საქმეს მოჰკიდება ხელს, როდესაც 1893 წელს, მოსკოვის სააგრონომიო აკადემიის კურს და-

ცა დროთა მავლელობაში ჩუსეთი დაგვიჩვენებს მის ჩვენდამი კეთილ მუშობელურ განწყობილებას; როცა ჩვენს შორის ოდნავ მაინც შეიწყვეა უნდობლობა. მაშინ და მხოლოდ მაშინ ექნება პოლიტიკური აზრი მათთან რაიმე ერთობაზედ ლაპარაკს.
ეს უნდა იყოს ჩვენი ემიგრაციის მჩიდლის ჭეშმარიტი გეზი, ხანგრძლივი ისტორიული გამოცდილებით დადასტურებული.
ალ. მანვილიძე.

მთავრებულა, ეს ახალგაზრდა, თვალად მშენებელი, იანათლებული და წრფელი გულით მონდომებული თავის ქვეყანას ემსახურის ყველგან, სადაც მისი ცოდნა დასჭირდება.

არც საზოგადოებასა და მის გამძლოდ დარჩა შეუნიშნავად ამ ახალგაზრდა ქართველის საზოგადოებრივ მუშაობისათვის მიღწევილებსა.

ილია ჭავჭავაძის „ივერიის“ რედაქციაში მუშაობდნენ იმ დროს გ. მანვილიძე, ძმები ყიფშიძეები, მანვილი, და ამ ჯგუფს მოემატა ახალი ძალა — გიორგი შურუღი, რომელიც გულმოდგინედ შეუდგა მუშაობას ამ, მისთვის სამუდამოდ ღვთაებრივ არსებად აღიარებულ „ილიას“ გაზეთში. ილია ჭავჭავაძის ამ ნიჭიერ ახალგაზრდას, და ყველგან პატივობდა.

გიორგი ამორჩეულია სათავად - აზნაურო ბანკის ზედამხედველ კომიტეტში, დამატებით საზოგადოების კომიტეტის წევრად, სათავად - აზნაურო სკოლის (შემდეგ გიმნაზიის) კომიტეტში და ამავე სკოლის ახალი შენობის აღმშენებელ კომისიაში, — და ყველგან ეს ახალი წევრი მუყაითობას იჩენს: მუშაობს თეატრის რეპერტუარის განახლებას საქმეში, სათარგმნის ფრანგულიდან პიესებს, თავის ორიგინალურ პიესასაც „ერთი შემთხვევა“-ს შეიტანს ქართული დასის რეპერტუარში, რომელიც ქ. ილია ჩერქეზიშვილის ბუნების დამწებელი, დიდხანს რჩება ქართულ თეატრის სკენზე და საზოგადოების ყურადღებას იმსახურებს.

ილია ჭავჭავაძე აყენებს გიორგი შურუღის კანდიდატურას მოხუც პოეტის რაფიელ ერისთავის შემდეგ, ქართული პრესის ცენტრად. გ. შურუღი ამ საქმეშიც გულმოდგინედ თავის ქვეყანას ემსახურება, სანამ 1902 წელს მას აირჩევნ ბათუმის საქალაქო სამმართველოში გამგეობის წევრად და ქალაქის თავის მოადგილედ.

1905 წ. ილია ჭავჭავაძე და ნიკო ნიკოლაძე მიდიან, თავ. გორონციუის, ხელმწიფის მოადგილის წინადადებით, — სახელმწიფო საბჭო პრეზიდენტის გარეუცის დროს კავკასიის ინტერესების დაცვაზე. აქაც ილია არ იფიქრებს თვის უწინდელ თანამშრომელს, და ბათუმიდან ელონცოვი, ილიას თხოვნი, გზავნის მათთან ერთად პეტერბურგში გ. შურუღას, რომელიც პეტერბურგში გზავნის სოლსკის კომისიაში, იცავს თავის სამშობლოს ინტერესებს, და კითხულობს თავის მოხსენებას კავკასიაში რუსების გადმოსახლების და უშვებლობაზე.

1910 წ. თბილისის ქალაქის გამგეობა ირჩევს გიორგიის გამგეობის წევრად, სადაც საყოველთაო პარტიციპაციის დამსახურა თავისი პარტიისანობით, ცოდნით და მუყაითობით.

გ. შურუღი იყო ამორჩეული ქიათურის შავი-ჭვის მწველობის კომიტეტის თავმჯდომარე. როდესაც საქართველოს დამოუკიდებლობის ბედნიერი ხანა გვარჯუნა ბედმა, გიორგი შურუღი მიწვეული იყო ფინანსთა მინისტრად.

მაგრამ, რადგან არ უნდოდა საქართველოსთვის დიდ მნიშვნელოვან, შავი-ჭვის მრეწველობის დატოვება, მინისტრობა ეკისრა პირობით, რომ შესძლებოდა გავრცელება შავი-ჭვის პატრონობისა, უანგჩოვდი (უგანგაძორი). ასეც იყო, სანამ გავრცელებოდა ჰაგაში, — ეგროპა - ამერიკაში ექსპორტების მოსაწყობად. მაგრამ ახალმა ხელისუფლებამ საქართველოში ბოლო მოუღო ამ საქმიანობას.

გ. შურუღმა არა მონდობა საქართველოში დაბრუნება და თავის ცოლით და ორი ვაჟით ემიგრანტების ცხოვრების სიძნელე არჩია. ბევრი მწარე დღეები შეხვდა ამ საქმედ, ბედისაგან თითქოს განუბიერებულად ამიანს, მაგრამ ის საკვირველის მთონებით იტანდა გაჭირვებასაც და უბედურებასაც. — მისი ვაჟის სისვლილი მის კარსაც რომ მიადგა

ის ყველა ნაცნობს, ქართველს თუ უცხოელს ხელხმობდა მეგობრული დიმილით და სსაუბრებოდა საგნებზედ ან ფაქტებზე, რომელთაც საზოგადო ინტერესი ჰქონდა; მაგრამ მისგან არავის გაუგონია ჩივილი საკუთარ ბედის შესახებ. უკანასკნელ წლებში მისივე ავადმყოფობის გამო,

ღონ-ლევინის ინტერვიუ

გერმანიაში ახლად გამოსული, კავკასიელთა ერთი ჯგუფის უფროსის (რუსულად „თავისუფალი კავკასია“ № 1) კორესპონდენტი ეკითხება ბ. ისაკ ღონ-ლევინს; რომელიც არის წარმომადგენელი ამერიკული კომიტეტისა ევროპაში, აღნიშნული კომიტეტის მიზნებისა და მოღვაწეობაზე. მოგვყავს მხოლოდ საინტერესო მუხლები.

კითხვა: არ შეიძლება, ბ. ლევინო, აცნობოთ ჩვენს მკითხველებს, თქვენი კომიტეტის საქართო მდგომარეობა; ვისი ინიციატივით იყო ის შექმნილი, ვინ დააარსა იგი და როგორია მისი აზრი ეროვნულ საკითხზე?

პასუხი: ჩვენი კომიტეტი შექმნილია ანტი-კომუნისტურ უფროსისტთა მიერ, რომელიც უკვე დიდი ხანია, საბჭოთა მრავალრიცხოვან ემიგრაციაში, ქადაგებს ბოლშევიზმის წინააღმდეგ საბრძოლველად მთლიანი ფრანკის შექმნის იდეას. კომიტეტის დამაარსებელია შორის იყოფება ისეთი პიროვნება, როგორც არის ბ. ვილიამ ჩემბერლინი; ავტორი მრავალ ნაშრომთა, საბჭოთა რეჟიმის შესახებ, რომელიც ფართოდ ცნობილია, როგორც ისეთის ხალხთა სუფურნობის დამცველი, კერძოდ კი უკრაინელთა. ჩვენი თავმჯდომარე ბ. ჩემბერლინი უკვე რამდენიმე წელიწადია იმპრესიის იმისთვის, რომ ამერიკის საზოგადოებას მიადგინოს ფაქტი, რომ ჩუქსის ხალხი არის მსხვერპლი ბოლშევიზმისა, ისე როგორც სხვა ხალხები და რომ გაიფიქრებდნენ რუსის ხალხის მის კომუნისტურ უზურბატორებთან, არის ნაყოფი შოვინიზმისა და ანტი-დემოკრატიზმისა... აგრეთვე ნება მიბოძეთ მივუმატო სახელი თქვენი მორჩილი მსახურის, რომელიც 1924 წლიდან ანხელს საბჭოთა ტერორისტულ რეჟიმს, სიცრულსა და იმპერიალიზმს და სხვა ცნობილი პირნი. ჩვენი კომიტეტის აზრი ასეთია: ამოცანა, რომელიც აღდგას პირველ რიგში რუსის და არა რუსის ხალხების წინაშე, რომელნიც დამონებულნი არიან ბოლშევიკური დიქტატურის მიერ, არის დამობა საბჭოთა რეჟიმისა. მხოლოდ ამის შემდეგ არის შესაძლებელი ეროვნული საკითხის გადაწყვეტა.

ჩვენს კომიტეტში ეროვნულ საკითხზედ ერთი აზრი არ არსებობს. მხოლოდ ჩვენ ერთნი ვართ იმაში, რომ გავერთიანებული ფრონტით არის შესაძლებელი ანტი-ხალხური საბჭოთა რეჟიმის დაშორება.

კითხვა მეოთხე: სთვლით თუ არა თქვენი კომიტეტი (ამერიკული), რომ ირუსების მიღებული პლატფორმა (ფიუსენსა და შტუტგარტში) საფუძვლად სხვა მსურველებისათვის საერთო ფრონტისა?
პასუხი: ჩვენი კომიტეტი სთვლის, რომ შეთანხმება რუსებისა და სხვა ერთა წარმომადგენლებსა შესაძლებელია მხოლოდ თანასწორობის ნიადაგზე შესთანხმებულ მონაწილეთა ... და სს.

თ, ეს თანასწორობაც ვერ დაიცვას ჩვენმა „დელეგატებმა“ და დასთანხმდნენ ისეთ „კომისიასზედ“, საცა სამი რუსია და მხოლოდ თითო წევრი სხვა ერებისაგან.

ოთახში გამუდმებული ყოფნაც მოემატა მის სულიერ ტანჯვას, მაგრამ მისი ტკიბილი ხასიათი და მალეკეთილშობილება იზიდავდა მის ხალხში ნაცნობს და მეგობარს. უნდა ესთქვათ, რომ ღმერთმა მას ერთი უღვაძე ბედნიერება — მის გვერდით გვერდით იყო ყოველთვის — ბედნიერ დღეებში თუ უბედურებაში ერთგული მეგობარი, მხნე და დაუღალავი მისი მომვლელი; დიდი ენერჯის დამტკიცე ხასიათის პატრონი, მისი მეუღლე ქართველი ქალი, რომელიც გიორგის უკანასკნელ წამამდე ცხოვრებას უტკობდა.

მაგრამ სიკვდილის ულომბელობას ვერც ეს თავდადებული მეუღლე შეაჩერებდა: 9 სექტემბერს ამა 1951 წ. გიორგი შურუღი იყავით ცვალია და ლევილში, თავის შვილის გვერდით იბოვა საუკუნო მისვენება

საუკუნო იყოს ხსენება მისი, ხსენება და კურთხება მისი.
ნინო შურაბიშვილი.

პასუხი ბ. ვ. ნოზაძეს

ეს არის მივიღე თქვენს მიერ გამოგზავნილი „მამული“-ს მე-3-ე რვეული, სადაც თქვენ მიერ შეთხზულია 1921 წ. ომის ამბები, რბილად რომ ვსთქვათ, შეცდომებით სავსე და საქართველოს შეიარაღებულ ძალეების მეტად დამამცირებელი.

ჩვენი სამხედრო ძალები (ჯვარი და სახალხო გვარდია) 8-9 დღის განმავლობაში გმირულად გაუმკლავდნენ 5-ჯერ მეტ რიცხოვან რუსულ წითელ ჯარს კოჯორ-ნორიოს ფრონტზე.

ჩვენმა ჯარმა დაიხია მაშინ, როდესაც მამკოდი, გლდანო, აგვალა და ოლევისკოე მტრის ხელში იყო და მტერი უკვე დამორჩილდა დილმის მიხედობა, მანგლისიდან ჩამოსული.

დილით 25 თებერვალს, მტკვრის მარცხენა მხარეზე დახვეით მსვლელმა ჯარის ერთი ნაწილმა გაშალა შარი, ჩამოსხნა ხარბახნები და აგრეთვე ჯავშნოსნების საშალებით გაარღვია ალყა, უკუ ადლო მტერი და მშველათ დაიხია მცხეთისაკენ.

არც მთავარ სარდალს შეეძლო დედა ქალაქის დატოვება მთავრობის დაუდასტურებლად, და არც თბილისის და კოჯორის შეტევისათვის მტერს არ სჭირდებოდა მტკვრის გადალახვა და სხვა ბევრი ამისთანები.

გ. კვინიტაძე.

ცნობის ფურცელი

მივიღე თქვენი ცნობილი ტექსტი 16 ენკენსთეს 1951 წ., მიუნხენში შემდგარ ჩრდილო-კავკასიელითა ყრილობის (დაესწრო 200 კაცი) რეზოლიუციისა. უადგლობის გამო, მოგვყავს შემოკლებით:

„მოისმინა რა ყრილობამ ჩრდილო-კავკასიის ეროვნულ კომიტეტის თავმჯდომარე ბ. ა. მაგომაზ მოხსენება, — და მგომ კერესკის მოქმედება და ღენერალ ბიჩერასოვის ავანტიურა და ურყევად იბრძვის საბჭოთა ტირანიის და კავკასიის გამოყოფისათვის რუსეთისაკენ.“

30 ნოემბერს, მიუნხენში, აღმოსავლეთ ევროპის ერთა, კავკასიის და თურქესტანის კონფერენციაში, — რომელსაც დაესწრნენ გერმანელი და უცხოელი პრესის წარმომადგენლები, — აგრეთვე სასტიკად გაილაშქრა რუსების ცდის წინააღმდეგ, ბოლშევიზმის დაქვემდებარებული და ურყეველი შეინახონ რუსული იმპერია. კონფერენციის მომხსენებლად და თავმჯდომარედ იყენენ უკრაინის რადის თავმჯდომარე დიმიტრო ანდრეევსკი და ამ რადის წევრი — მიკოლა ლივიცი.

რეზოლიუციას, რომელსაც საგნებით ეთანხმება ჩვენი „ქართული ეროვნულ-პოლიტიკური ცენტრი“, და „ქართულ-ამერიკული ლიგის და სათავისტომოს“ 7 ოქტომბრის რეზოლიუციას, სხვა ერების წარმომადგენლებთან ერთად, ხელს აწერს „შუა ევროპის ქართული კომიტეტის“ წევრიც. — ბ. ი. ა. კორძია (ოფიციალური ინგლისური ტექსტი ინახება „ქ. ე. ბ. ც. უ.“ — საგარეო სექციასში.

ბ. ი. ცინცაძე კი თავის პაწია „ბიულეტენში“ № 1, მკითხველებს შეცდომაში შეჰყავს, ვითომც ბ. ი. ა. კორძია (უკრაინის მთავრობის წარმომადგენელი) მადლობას უცხადებს კაი საქმისათვის.

მიუნხენის უფროს „ვერა, ნადეჟდა, ლუბოვ“-ის № 19-ში დაბეჭდილია რუსულად: „სევედნიუ ესახ“, „ქ. ე. ბ. ც. უ.“-ის კომიტეტის ხელმოწერით და დართული აქვს უცნაური შენიშვნა: „ეუთმობთ რა უფროსის ფურცლებს ყველა თანამშრომელსა და ორგანიზაციას; რედაქცია არ იზიარებს უეჭველად მათ აზრს.“

ყოველივე გაუგებრობის თავიდან ასაცილებად, „ქართული ეროვნული პოლიტიკური ცენტრი უცხოეთში“ ამით აცხადებს, რომ არავითარი კავშირი არა აქვს ხსენებულ უფროსთან.
გამოვიდა და იყიდება ბ. ალ. მანვილი-შვილის ორი წიგნი: ქართულად — „რუსეთი და საქართველო“; ფრანგულად — «Histoire de Géorgie». გამოწერა შეიძლება ავტორისაკენ: 118, rue des Pyrenées, Paris 20e.

Directeur responsable: R. Gabachvili.
Impr. de Navarre, 11, rue des Cordeliers, Paris.